

**Prima
Petitionsausschuss
des Deutschen Bundestages
Platz der Republik 1**

11011 Berlin

Peticija za kulturno-senzibilno, psihoterapijsko zbrinjavanje ljudi sa migrantskim porijeklom na njihovom maternjem jeziku.

Peticijski odbor bi trebao njemackom Bundestag-u predloziti da donese odluku o izmjeni socijalnog zakonodavstva na taj nacin da u imigrantskoj zemlji Njemackoj psihoterapija na maternjem jeziku bude u sklopu socijalno-zdrastvenih usluga, i posebno kao regularni dio zdrastvenog osiguranja i da pri tome budu ukljuceni psihoterapeuti koji pri terapiji uzimaju obzira na kulturu, gender, maternji jezik itd.

Zahtjevi su slijedeci:

1. Kulturno-senzibilne (senzibilne u odnosu na gender, maternji jezik, itd) psihoterapije za odrasle, omladinu i djecu uvrstiti u listu zbrinjavanja.
2. Trebaju biti postavljeni strukturalni uslovi za sprovođenje od savezne vlade donijetih „Okvirnih tacaka za poboljsanje i priznanje kvalifikacija i završenih zanata, koja su stečena u inostranstvu“, da bi se postiglo ubrzano priznavanje studija i zanata kao i profesionalnog iskustva iz zemlje porijekla. Eventualno treba staviti mjere na raspolaganje koje će služiti za prilagodjavanje kvalifikacija za aprobaciju.
3. Kod dodjeljivanja mjesta za praksu putem odbora za odobrenje trebaju biti uvedene kvote za psihoterapeute, koji su kompetentni na maternjem jeziku da bi se omogućilo zbrinjavanje pacijenata kojima je potrebna psihoterapija na njihovom maternjem jeziku,
4. Ako kulturno-senzibilni psihoterapeuti sa znanjem maternjeg jezika ne stoje na raspolaganju, treba zdrastveno osiguranje biti obavezano da financira odgovarajuci prijevod putem specijalno obucenih profesionalnih prevodioca kako bi ispunilo javno-pravnu obavezu zbrinjavanja prema osiguranicima.
5. Pored navedenih zahtjeva treba biti izdat nalog za projekte istrazivanja kako bi se stekla naucno osigurana saznanja o
  - dusevnom zdravlju ljudi sa migrantskom historijom/porijeklom i njihovom liječenju
  - broju, kvalifikaciji i zemljama porijekla psihoterapeuta koji zive u Njemackoj
  - poslijedicama nedostatka kulturno-senzibilnih psihoterapija na dusevno zdravlje migranata.

Obrazloženje

Strucnjaci, komore psihoterapeuta u raznim saveznm pokrajinama, redovne službe javne zdravstvene službe, različita stručna društva itd ustanovljavaju da u saveznoj republici Njemačkoj nije omogućeno dovoljno dobro zbrinjavanje ljudi sa migrantskim i izbjegličkim porijeklom putem kvalitetne psihoterapije, kao što su to zahtjevali autori dvanaest Sonnenberskih smjernica iz 2002 godine.

Ovaj nedostatak posebno pogodja socijalno i ekonomski ugrozenu djecu i odrasle sa migrantskim porijeklom i izbjeličkom pozadinom. Njima općenito ne stoji na raspolaganju kulturno-senzibilna, gender psihoterapija ili je sasvim nezadovoljavajuća.¹ Ovaj nedostatak također pogodja i migrantkinje koje su bile žrtve nasilja, za koje je po pravilu nužna psihoterapija na maternjem jeziku i to sa ženskim psihoterapeutom. U odnosu na to uglavnom ne postoji odgovarajuća ponuda. Dalje nedostaju „sigurne“ psihoterapijske ponude za migrante, koji bez papira žive u saveznoj republici Njemačkoj tj. koji se nalaze u postupku dodjele azila. Prema izvještaju evropske komisije od 26.11.2007 njemačka situacija u odnosu na ovo krši postojeće pravo evropske unije! Prema pravu evropske unije su zemlje imigracije – tako i savezna republika Njemačka- obavezane za liječenje² osoba sa posebnom nuždom zaštite³ /⁴. I prema pravu evropske unije su osobe sa posebnom nuždom zaštite osobe koje su bile žrtve „mucenja, silovanja ili ostalih teških formi psihickog, fizickog ili seksualnog nasilja“.³ /⁵

Zbog nedovoljnog broja ponuda mora se računati sa dugim čekanjem na termin odnosno često i sa odbijenicama (Radnici berlinskih ustanova u kojima se govori turski jezik javljaju kako po pravilu treba računati sa periodom čekanja od dvije godine).

Neadekvatno psihoterapijsko zbrinjavanje može dovesti do kronificiranja bolesti koje ne samo da uveliko opterećava oboljelu osobu, već i citavu porodicu a pogotovo djecu. Taj uticaj može dovesti do dodatnih troškova za zdravstveni sistem koji se daju spriječiti.

Nasuprot toj deficitnoj ponudi u Njemačkoj stoji u sustini ponuda psihoterapeuta porijeklom iz različitih zemalja koji bi bili u stanju da sensibilno na kulturu, gender i maternji jezik provode terapiju. Zbog različitih razloga (npr. prevelike bariere kod zemalja porijekla koje nisu članice EU-a) mnogi ipak do sada nemaju mogućnost da im njihove u zemljama porijekla steknute studijske i profesionalne kvalifikacije kao i profesionalno iskustvo budu priznati i da dobiju aprobaciju. I mnogi psihoterapeuti sa migranatskom pozadinom koji su stekli aprobaciju već godinama se zbog postojećih opcih ograničenja odobrenja za rad bezuspješno trude da budu integrisani u sistem zbrinjavanja u okviru zdravstvenog osiguranja. Uprkos njihovim specifičnim kvalifikacijama na osnovu kojih bi bili u stanju spovoditi kulturno-senzibilnu psihoterapiju na maternjem jeziku ne dobijaju odobrenje sa naznakom da postoji preveliki broj ponuda za zbrinjavanje. Sve ovo utiče na veliku potražnju za psihoterapijskim liječenjem na maternjem

¹ vidi: berlinska izjava: Zur Notlage bei der psychologischen und psychotherapeutischen Versorgung von Menschen mit Migrations- und Fluchthintergrund,

http://www.berlin.de/imperia/md/content/batempelhofschoeneberg/abtgesstadtqm/ges/planleit/berliner_erklaerung_migration_pdf.pdf

² EU Smjernice o „Festlegung von Mindestnormen für die Aufnahme von Flüchtlingen“ 2003/9/EG Art. 20

³ 2003/9/EG od 27.10.2003, Sluzbeni list evropske komisije 2003 L 31

⁴ 2004/83/EG od 29.04.2004, sluzbeni list evropske komisije 2004 L 304

⁵ Turinska izjava: Sicherung der Rehabilitation von besonders schutzbedürftigen Flüchtlingen. Baff, IPPNW, Bundesärztekammer, DTPPP, DeGPT, Diakonie, Pro Asyl etc.

http://www.baff-zentren.org/index.php?option=com_content&view=article&id=59:eu-richtlinien&catid=46:eu-richtlinien&Itemid=66 und: www.refugio-vs.de/downloads/files/32/BAF_Thüringer_Erklärung.pdf

jeziku u Njemackoj. Da bi se dobile tacne cifre o stvarnoj potraznji/potrebi kulturno-senzibilne, gender psihoterapije na maternjem jeziku kao i o broju, kvalifikaciji i zemljama porijekla psihoterapeuta koji zive u Njemackoj treba se sprovesti hitno naucno istrazivanje na tu temu. Iako to ne bi smjelo dovesti do odgadjanja akcionog plana koji aktualno treba biti razvijen.

Pravni aspekti:

Iako evropska politika o imigracijama, njemacki zakon o imigracijama i politika interkulturalnog otvaranja u njemackom zdravstvu predstavljaju okvir za zakonsko reguliranu imigraciju u saveznu republiku Njemacku, savezni socijalni sudovi odbijaju zahtjeve za uslugu postavljene kod zdravstvenih osiguravajucih drustava od strane doseljenika, koji ne (nedovoljno) vladaju njemackim jezikom, i ponude sa posebnim znanjima stranih jezika sa obrazlozenjem, da je njemacki jezik u Njemackoj sluzbeni i sudski jezik. Ova argumentacija nije i zbog toga uvjerljiva jer je sluzbeni jezik u socijalnom pravu relevantan samo kod upravnih postupaka ali ne i u odnosu izmedju pacijenta i terapeuta. I takodjer u ovom kontekstu navedeni argument od strane saveznog socijalnog suda da je kompetencija na polju jezika samo sporedna komponenta lijecnicke usluge ne obraca paznju na cinjenicu da komunikacije pri psihoterapiji nije sporedna stvar vec osnovni uslov a s tim i glavna stvar pri psihoterapijskom lijecenju.

Utoliko psihoterapija koja se sprovodi na njemackom jeziku ne ispunjava postojeci zahtjev osiguranika koji placaju osiguranje a koji ne govore ili skoro ne govore njemacki jezik. I ova grupa osoba ima pravo na uslugu prema stajalistu naucnih saznanja – sto za njih mora znaciti da dobiju kulturno-senzibilnu psihoterapiju na maternjem jeziku koja se orijentira prema potrebi.

Doduse se treba slijedici argument saveznog socijalno suda da psihoterapijsko lijecenje ne mora generalno biti spovodjeno samo na maternjem jeziku pacijenta da bi imalo smisla jer su mnogi ljudi sa migrantskom pozadinom kulturno i jezicno integrisani u Njemackoj. Posebno kod slijedece grupe osoba je znanje stranog jezika cesto prilicno ograniceno, sto eventualno dovodi do toga da je psihoterapijsko lijecenje na njemackom jeziku pravi nemogucim:

- Stariji migranti, koji ranije nisu posjecivali jezicnu skolu i koji su u medjuvremenu stariji od 60 godina,
- pacijenti koji se tek od kratko vrijeme nalaze u Njemackoj i koji jos ne vladaju njemackim jezikom,
- pacijenti sa poremećajima iz klinickih oblasti: depresije, psihoze, ovisnost, demencija, poremećaji nakon trauma.

Kod posljednje navedene grupe osoba sa psihickim poremećajima je ostecenje koncentracije i kognitivnih sposobnosti glavni simptom. Kao pacijenti psihoterapije koji imaju koncentracione i kognitivne poremećaje su posebno ovisni o tome da medicinski inicirano lijecenje bude sprovedeno na njihovom maternjem jeziku.

Ponekad postoje i pozitivni primjeri u odnosu na pitanje da li potreba za psihoterapijom na stranim jezicima obrazlozava zahtjev za odobravanje ili cak odobravanje u vezi sa posebnim potrebama. Daleko dalje prevladavaju ipak odbijenice ovakvih zahtjeva od strane pravnih presuda. O ovome postoji nekoliko odluka saveznog socijalno suda i skoro desetine presuda nizih sudova.

Gospodja prof. dr. Ulrike Davy, sa univerzitet Bielefeld kritično razmatra ove prigovore koji su protiv odobrenja jedne psihoterapeutkinje ponovo izneseni u odluci saveznog suda iz 2008⁶ godine. Ona dolazi do rezultata da nijedan od stane saveznog socijalnog suda izneseni argument protiv odobrenja terapije na maternjem jeziku nije uvjerljiv i povlaci utoliko slijedeći zaključak: „Savezni socijalni sud je u sadašnjoj presudi donio odluku, da nedovoljno znanje njemackog jezika kod ponudjaca usluga u pravu zdravstvenog osiguranja nema znacenja. Uvjeravajući razlozi nisu za ovo navedeni. Mjereci prema § 2 stavka 1 SGB V – ovo je odlucujuća mjera- je ovo pitanje jos ne riješeno.“⁷

Cilj ove peticije je da postigne dovoljno kulturno- i gender-senzibilno psihoterapeutsko zbrinjavanje na maternjem jeziku za ljude sa migrantskom pozadinom tj. da ubrza proces osiguravanja istog.

---

⁶ 6. Senats des BSG vom 6.2.08 – B 6 KA 40/06 F

⁷ „Erforderlichkeit ausländischer Sprachkenntnisse eines Psychotherapeuten für eine Ermächtigung – Gewährleistung der Verständigung im nichtdeutscher Muttersprache als Leistung der GKV“, in Die Sozialgerichtsbarkeit 2009, 296 – 298